

Vlagprotocol

Actualisatie criteria voor vlaggen gemeentelijke gebouwen
& aanlichten Mariënburgkapel (2022)

Nijmegen hangt de vlag uit

Meerdere keren per jaar hangt de gemeente Nijmegen de vlag uit. Daarvoor beschikt de gemeente over vlaggenmasten op het stadhuis en op het torentje van het stadhuis, en op de torenspits van de St. Stevenstoren. Verder kan er een grote banier worden opgehangen aan deze toren.

Dit protocol beschrijft wanneer en waarom de gemeente welke vlag uithangt. Daarnaast wordt de gemeente regelmatig gevraagd om haar gebouwen gekleurd aan te lichten vanwege feestelijkheden of maatschappelijke bewustwordingsinitiatieven. Dat kan op dit moment alleen bij de Mariënburghkapel in Nijmegen. Dit protocol beschrijft ook de criteria daarvoor.

Redenen om te vlaggen

De gemeente kan om meerdere redenen besluiten te vlaggen:

- Om de landelijke vlaginstructie van het Rijk te volgen (o.a. bij viering van feestdagen, Koninklijke verjaardagen, herdenkingen en op Veteranendag)
- Om de stad 'aan te kleden' bij bijzondere feestelijkheden in de stad
- Om bewustwordingsdagen voor belangrijke maatschappelijke thema's te ondersteunen
- Om internationale bezoekers te onthalen

Soorten vlaggen en vlagcriteria

De gemeente Nijmegen heeft diverse soorten vlaggen:

- de Nederlandse driekleurvlag en wimpel
- de Europese vlag
- de zwartrode stadsvlag
- en de Vierdaagsevlag, Nijmeegse Carnavalsvlag, enkele internationale vlaggen, de Veteranenvlag, de VNG Global Goals en de 'regenboogvlag'.

Op het stadhuis wapperen in principe dagelijks de Nederlandse, Europese en stadsvlag. Die worden aangelicht en mogen daarom ook 's nachts blijven hangen. Daarnaast wordt volgens de criteria hieronder extra gevlagd op het torentje van het stadhuis en de St. Stevenstoren. Om schade te voorkomen en medewerkers te beschermen wordt niet gevlagd (of worden vlaggen weggehaald) bij harde wind, doorgaans vanaf windkracht 5.

N.B. Dit document gaat niet over de 'citydressingvlaggen' die verspreid door de stad in de openbare ruimte staan (op invalswegen en opvallende locaties, zoals op het Keizer Karelplein). Die worden beheerd door het ACBN en zijn bedoeld voor evenementen en activiteiten zonder commerciële doelstelling.

Nederlandse vlag (en wimpel)

Voor het uitsteken van de vlag vanaf Rijksgebouwen is door de minister-president in 1980 een vlaginstructie vastgesteld. Het Rijk vraagt lokale overheden deze richtlijnen ook te volgen. Daaraan geeft de gemeente Nijmegen gehoor. Voor particulieren en private instellingen bestaat een dergelijke instructie niet, maar zij mogen ook de officiële vlaginstructie volgen.

Vlaginstructie Nederlandse vlag:

- Op Koningsdag en op verjaardagen van leden van het Koninklijk Huis wordt de roodwitblauwe vlag met oranje wimpel gehesen.
- Bij alle andere gelegenheden wordt er zonder oranje wimpel gevlagd.

- Als een van de genoemde data op een zondag of op een algemeen erkende christelijke feestdag valt, dient op een andere datum te worden gevlagd. *Als het op een zondag valt, vlagt de gemeente Nijmegen op de maandag.*
- Bij bijzondere gebeurtenissen in de Koninklijke familie (geboorte, huwelijk, overlijden) kan de minister-president een speciale vlaginstructie geven.
- Ook bij andere bijzondere gelegenheden, bijvoorbeeld om slachtoffers te herdenken van een (inter)nationale ramp, kan er een speciale vlaginstructie komen.
- Tijdens een officieel bezoek van een buitenlands staatshoofd aan onze stad wordt gevlagd.

Andere vlaggen mogen naast de Nederlandse vlag gehesen worden, in de volgorde van de handleiding van het gebruik van de Nederlandse vlag.

Vlagmomenten Nederlandse vlag	Stadhuis torentje	St. Stevenstoren
31 januari Verjaardag van Prinses Beatrix	✓ wimpel	✓
22 februari herdenking bombardement (Halfstok)	✓ half stok	✓ half stok
27 april, verjaardag van de Koning/Koningsdag (op 26 april als 27 april op een zondag valt)	✓ wimpel	✓
4 mei, Nationale Dodenherdenking	✓ half stok	✓ half stok
5 mei, Nationale Bevrijdingsdag	✓	✓
17 mei, Verjaardag Koningin Maxima	✓ wimpel	✓
Laatste zaterdag in juni, Veteranendag	✓ + de veteranenvlag	✓
15 augustus, Formeel einde van de 2e Wereldoorlog	✓	✓
7 december, Verjaardag Prinses van Oranje	✓ wimpel	✓
15 december, Koninkrijksdag	✓	✓

N.B. het vlaggen vanaf de St. Stevenstoren kan soms korte perioden verhinderd worden als een beschermde roofvogelsoort, zoals de slechtvalk, een ei legt in de nestbak op de toren. De stadsecoloog houdt dit in de gaten.

Europese vlag en overige landenvlaggen

Op de Dag van Europa op 9 mei wordt de Europese vlag uitgehangen op het stadhuis en in de St. Stevenstoren. Bij bezoek van andere internationale hoogwaardigheidsbekleders (dan staatshoofden) aan het stadhuis kan een eigen afweging gemaakt worden om de nationale vlag van de bezoeker uit te hangen.

Stadsvlag

De Nijmeegse stadsvlag wordt af en toe ook gehesen op het torentje van het stadhuis en de St. Stevenstoren ter feestelijke aankleding van de stad, of om bijzondere dagen te markeren:

- bijzondere momenten voor de *cultuur of geschiedenis* van de stad Nijmegen, of:
- als een vorm van 'citydressing' bij *belangrijke evenementen en feestelijkheden met een stadsoverstijgende uitstraling*.
- bij beide criteria is het van belang dat er ook *activiteiten plaatsvinden in het centrum* ('het huis feestelijk versieren omdat er bezoek komt').

Op dit moment zijn dat:

- Herdenking bombardement van 22 februari 1944
- Uitreiking Vrede van Nijmegenpenning (tweejaarlijks)
- Academische lustrumvieringen in het centrum
- Vierdaagse (stadsvlag en Vierdaagsevlag)
- Carnaval
- Open Monumentendag

Bij de herdenking van Herdenking Waalcrossing (Operatie Market Garden) van 20 september 1944 vlagt de gemeente op de Oosterhoutsedijk (stadsvlag, Nederlandse vlag, landenvlaggen van de bevrijders: Polen, Canada, USA, VK, en de Veteranenvlag).

Symbolische vlaggen

Bepaalde grote evenementen of maatschappelijk thema's hebben een eigen, voor het publiek herkenbare 'symbolische' vlag. De gemeente hangt dit soort symbolische vlaggen in beperkte mate uit, zodat het opvallend en onderscheidend blijft dat er gevlagd wordt op het stadhuis en op de St. Stevenstoren ('niet elke dag een andere vlag').

Deze vlaggen zijn bedoeld als feestelijke aankleding van de stad, of om bewustwordingsdagen voor maatschappelijke thema's zichtbaar te ondersteunen. Dat doet de gemeente Nijmegen:

- bij *belangrijke evenementen / feestelijkheden, waarbij openbare (vierings)activiteiten* plaatsvinden in het stadscentrum.

Op dit moment zijn dat de Carnavalsvlag/Knotsenburgvlag en Vierdaagsevlag.

Een voorbeeld kan ook zijn dat de NEC-vlag gehesen wordt als er een kampioenschapshuldiging voor de club plaatsvindt in het centrum.

- ter ondersteuning van *(inter)nationale maatschappelijke bewustwordingsdagen* ('de dag van..')
- a) die aansluiten bij een *belangrijk speerpunt van Nijmeegs gemeentelijk beleid*, en:

b) ter gelegenheid waarvan de *Nijmeegse samenleving ook ondersteunende activiteiten in het stadscentrum* organiseert.

Op dit moment zijn dat:

- de Regenboogvlag (internationaal symbool voor acceptatie van seksuele diversiteit) op Roze Woensdag tijdens de Vierdaagse en op Coming Outdag

- de Global Goals-vlag. Dit is onderdeel van de Gemeenten4GlobalGoals-campagne van de VNG ter ondersteuning van de 17 Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties.

De betekenis van de symbolische vlag moet voor een groot Nijmeegs publiek herkenbaar zijn, omdat de vlag anders geen communicatieve betekenis heeft.

Banieren op de St. Stevenstoren

Op de St. Stevenstoren bestaat ook de mogelijkheid om grote verticale banieren uit te hangen. Dat gebeurt op dit moment alleen met de Regenboogvlag. Omdat de toren een Rijksmonument is en een iconische toren in het stadsbeeld, wil de gemeente heel terughoudend zijn met het inzetten van deze banieren. Bovendien zijn de kosten hiervan ook groter, omdat een externe partij dit verzorgt.

Vlagnmomenten stadsflag en symbolische vlaggen	Stadhuis torentje	St. Stevenstoren
Carnaval, van vrijdag voor de carnaval t/m carnavalsdinsdag op de St. Stevenskerk. <i>Als het op 22 februari (Herdenking Bombardement) carnaval is, carnavalsvlaggen verwijderen en stadsflag half stok hangen</i>	Knotsenburgflag	Knotsenburgflag & Stadsflag
9 mei => Dag van Europa	Europese flag	Europese flag
Vierdaagse, hele week blijven deze hangen (2x Stadsflag, 2 x Vierdaagseflag)	Vierdaagseflag	Stadsflag, Vierdaagseflag
3e woensdag van juli tijdens Vierdaagse (Roze Woensdag)	nvt	Regenboogbanier 25m
Open Monumentendag (valt altijd in het 2e volle weekend van september)	Stadsflag (+ 2 op bordes)	Stadsflag
Academisch lustrum in de Sint Stevenskerk 1x per 5 jaar (18-09-2018 - 2023 - 2028)	Stadsflag	Stadsflag
20 september herdenking Market Garden	Nederlandse flag	Nederlandse flag
25 september: gemeenten4GlobalGoals vlaggendag (tevens SDG World Action Day)	GlobalGoalsflag	
11 oktober => Coming Out Day	regenboogflag	regenboogflag
11 oktober => Coming Out Day => Grote Regenboogflag 25 meter	nvt	Regenboogbanier 25m
Uitreiking Vrede van Nijmegen-penning (tweejaarlijks)	Stadsflag	Stadsflag

N.B. het vlaggen vanaf de St. Stevenstoren kan soms korte perioden verhinderd worden als een beschermde roofvogelsoort, zoals de slechtvalk, een ei legt in de nestbak op de toren. De stadsecoloog houdt dit in de gaten.

Overige vlaggen

Vlaggen en banieren die geen (inter)nationale, herkenbare symbolische betekenis hebben zoals hierboven beschreven, bijvoorbeeld:

- vlaggen met een commerciële boodschap of afzender
- vlaggen met een ideële of politieke campagnetekst of logo

vallen niet onder wat de gemeente Nijmegen bedoelt met deze categorie vlaggen.

Deze worden niet op het stadhuis of de St. Stevenstoren uitgehangen.

Nieuwe aanvragen

Bij nieuwe aanvragen voor vlagmomenten en nieuwe evenementen adviseert bureau Communicatie de burgemeester (indien mogelijk op basis van bovenstaande criteria) of er wel of niet wordt gevlagd. Bij maatschappelijke bewustwordingsdagen wordt daarvoor advies gevraagd aan de betrokken beleidsafdeling.

Aanlichten Mariënburghkapel

Regelmatig komen bij de gemeente verzoeken uit de samenleving binnen om gebouwen aan te lichten in een voor een campagne of feestdag symbolische kleur. Het aanlichten van gebouwen met een symbolische kleur wordt vaker toegepast op 'landmarks' zoals bruggen, stations, torens: beeldbepalende gebouwen in een stad of landschap, die vaak van verre te zien zijn. Door die gekleurd aan te lichten, wordt bij een breed publiek aandacht gevraagd voor een maatschappelijke nationale of internationale campagne, of een feestelijke viering.

Mogelijkheden aanlichten gemeentelijke gebouwen

De gemeente Nijmegen heeft op dit moment alleen de mogelijkheid voor gekleurde aanlichting van de Mariënburghkapel. Dat is geen gebouw dat qua locatie een verre uitstraling heeft en daardoor geen heel groot publiek bereikt, vooral passanten.

Gebouwaanlichting gebeurt normaal gesproken op deskundig advies voor een aantrekkelijke uitstraling van dat specifieke gebouw. Bovendien dragen verlichte gebouwen bij aan de sfeer in de stad. De Mariënburghkapel wordt standaard dagelijks met verschillende kleuren aangelicht naast elkaar, zoals een regenboog.

De gemeente wil terughoudend zijn met andere aanlichting, bedoeld voor bepaalde momenten en campagnes. Er gelden criteria voor welke verzoeken wel en niet gehonoreerd worden.

Overigens is de communicatieve waarde van gekleurde aanlichting ook niet altijd even groot, omdat het publiek niet altijd de symbolisch bedoelde kleuren herkent en sommige campagnes ook dezelfde kleur voeren.

Criteria aanlichten Mariënburghkapel

De gemeente Nijmegen licht de Mariënburghkapel aan:

- om de stad feestelijk aan te kleden bij belangrijke evenementen en feestelijkheden, waarbij:
  - er openbare vieringsactiviteiten plaatsvinden in het stadscentrum, en:
  - publiek naar verwachting ook in de omgeving van de kapel komt / erlangs loopt om het effect te zien.
- ter ondersteuning van (inter)nationale maatschappelijke bewustwordingsdagen ('de dag van..') die aansluiten bij lopende beleidscampagnes van de gemeente Nijmegen.

Zo was afgelopen jaren de kapel oranje verlicht eind november, tijdens de internationale dag tegen geweld tegen vrouwen, tevens aftrap van de campagne Orange the world, de wereldweek tegen geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld.

N.B. als in de context van een beleidscampagne wordt aangelicht, is het advies om daar in andere communicatiemiddelen aandacht aan te geven, zodat het aanlichten meer duiding en bereik krijgt.

Aanlichtingsmomenten

De Mariënburghkapel wordt in 2022 aangelicht op de volgende momenten. Dit wordt per jaar aan het eind van het jaar opnieuw bekeken en voor een heel jaar geprogrammeerd.

datum	evenement	kleur
26 feb-1 mrt	Carnaval	Geel –rood- zwart (=donker)
Laatste zaterdag maart	WWF Earth Hour (20.30-21.30) (energiebesparing & tegen CO2 uitstoot)	uit
27-apr	Koningsdag	oranje rood wit blauw
4-mei	Dodenherdenking	uit
5-mei	Bevrijdingsdag	rood wit blauw
Laatste zaterdag oktober	Nacht van de Nacht (landelijke dag natuur- en milieufederaties tegen lichthinder, CO2 uitstoot en voor energiebesparing)	uit
3e week juli	4-daagse	oranje groen
Woensdag in 3 ^e week juli	Roze Woensdag	roze
11 oktober	Coming Outdag	regenboog
25 nov	internationale dag tegen geweld tegen vrouwen & start internationale campagne Orange the world (tegen kindermishandeling en huiselijk geweld)	oranje
1 dec-5 dec	Sinterklaastijd	rood geel
17 dec-26 dec	Kersttijd	rood groen

Nieuwe verzoeken tot aanlichten

De verlichting van de Mariënburghkapel wordt jaarlijks in januari door een externe partij ingeregeld. In principe kan dat met elke kleur(encombinatie), waarbij de kleur van de stenen natuurlijk wel invloed heeft. Als er gedurende het jaar een nieuw aanlichtingsmoment apart moet worden geprogrammeerd, zijn de kosten in verhouding hoog.

Bij nieuwe aanlichtingsverzoeken adviseert bureau Communicatie de burgemeester (indien mogelijk op basis van bovenstaande criteria). Bij maatschappelijke bewustwordingsdagen wordt daarvoor advies gevraagd aan de betrokken beleidsafdeling. Die afdeling beslist of het nieuwe aanlichtingsmoment past in actieve beleidscampagnes van de gemeente, en of dit dan in de programmering voor het volgende kalenderjaar wordt opgenomen, of dat er budget is om dit tussentijds aan de lichtprogrammering toe te voegen.

Achtergrondinformatie: handleiding voor het gebruik van de Nederlandse vlag

De Nederlandse vlag is het symbool van de eenheid en de onafhankelijkheid van het Koninkrijk der Nederlanden. De vlag behoort overal waar zij op het Nederlands grondgebied wordt ontplooid, de ereplaats te hebben.

De kleuren van de Nederlandse vlag

De kleuren van de Nederlandse vlag zijn: helder vermiljoen - helder wit - kobaltblauw. Over de afmetingen van de vlag zijn geen voorschriften. In het algemeen dient de lengte zich te verhouden tot de breedte als 3: 2. Op de Nederlandse vlag behoort geen enkele versiering of andere toevoeging te worden aangebracht. Ook het gebruik van een vlag louter voor versiering behoort te worden nagelaten. (Wel mag vlagendoek voor versiering - bijv. in de vorm van draperieën - worden gebruikt).

Het hijsen van de vlag

De vlag dient gehesen te worden aan een stok, waarvan de lengte zodanig is, dat de vlag (ook als zij halfstok is bevestigd) nimmer de grond raakt of het verkeer kan hinderen. Nederlandse of buitenlandse vlaggen behoren niet tussen zonsondergang en zonsopgang gehesen te worden of te blijven. Elke gehesen vlag moet derhalve bij zonsondergang worden neergehaald en zonodig de volgende dag na zonsopgang opnieuw worden ontplooid. Uitzondering hierop is mogelijk, als de vlag zodanig verlicht wordt, dat de kleuren duidelijk te zien zijn.

Halfstok vlaggen

Het halfstok hijsen van de vlag behoort op de volgende wijze te geschieden: eerst wordt de vlag vol gehesen, daarna wordt zij langzaam en statig neergehaald, totdat het midden van de vlag op de helft van de normale hoogte is gekomen, waarna de vlaggenlijn wordt vastgebonden; de vlag wordt niet opgebonden. Bij het neerhalen van een halfstok gehesen vlag wordt deze eerst langzaam en statig vol gehesen en vervolgens op dezelfde wijze neergehaald.

Het hijsen van meer vlaggen

Bij het hijsen van meer vlaggen behoren deze van gelijke afmetingen te zijn en zo mogelijk op gelijke hoogte te worden gehesen. Bij het ontplooiën van twee vlaggen is de ereplaats rechts, gerekend met de rug naar de vlaggen. Daar behoort dus de Nederlandse vlag. Bij drie vlaggen behoort de Nederlandse vlag in het midden. Als de provinciale en de gemeentelijke vlag naast de Nederlandse vlag komen, is de opstelling in het algemeen (met de rug naar de vlaggen): gemeentelijke vlag links, Nederlandse vlag midden, provinciale vlag rechts. Alleen als het een gemeentelijke aangelegenheid betreft, is de volgorde omgekeerd.

Indien naast de Nederlandse vlag vlaggen van andere naties worden gehesen, is voor de onderlinge rangorde in het algemeen de eerste letter van de namen van de betrokken landen in de Franse taal bepalend. Omtrent de uitwerking van deze regel dient contact te worden opgenomen met de Directie Kabinet en Protocol van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

[Bron: Rijksvoorlichtingsdienst, Ministerie van Algemene Zaken]